

hovo dobro voljo in jim tudi sam popolnoma zaupam, da osebno ne zavlačujejo reševanja takih ali podobnih vlog. Govoril sem le in govorim tudi danes le o stvarnem birokratizmu in zadnjič sem celo sprožil, kakšne korake naj podvzame naša organizacija, da se ta stvarni birokratizem odpravi ali vsaj omili. In če danes ponovno govorim o stvari, govorim zopet le s tega stališča in s tem namenom, nikakor pa ne s kako osebno mislijo; a tudi ne, da bi kakorkoli hotel nastopati nasproti navodilu v predzadnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Gospod informator označuje tu postopek in pojasnjuje, kako naj bodo prošnje sestavljene, da jih bo mogoče hitro rešiti. Vzemimo konkreten slučaj. Tov. A. s polno službeno dobo vloži danes prošnjo za upokojitvev. Ta je pravilno opremljena, kakor zahteva to označeno navodilo. Recimo, da prošnja ne zaleži ne pri šolskem vodstvu, ne pri okrajnem in ne pri višjem šolskem svetu ter je še ta mesec pri ministrstvu prosvete. Tudi tu ima prosilec srečo, da pride prošnja kar hitro pred Glavni Prosvetni Svet, ki ji ugoditi in jo upoti takoj zopet nazaj ministrstvu. To posluša hitro, upokojitvev prosilca in vrne rešeno prošnjo višjemu šolskemu svetu, ki ga razreši aktivnega službovanja že z dnem 31. marca 1924. Nihče ne bo trdil, da se vse instance niso potrudile, da dajo eksempl hitrega uradovanja. Ali za upokojenje zadeva ni rešena, zanj se sedaj križev pot šele začelja!

Tov. A. je bil pač hitro upokojen, ustavili so se mu aktivni prejemki z dnem 31. marca, ker pa — prosim, čitajte točno poročilo g. informatorja pod »uverjenjem« in »razrešnico« — ministrstvo potrebnih podatkov poprej ne more dobiti, upokojenec z dnem ustavitve aktivnih prejemkov ni preveden avtomatično na penzijske. In to je ono zlo, o katerem sem govoril zadnjič, ne postopek pri prošnjah za stavljenje v pokoj! Reklo se bo, zakaj da višji šolski svet ne izda razrešnice že takrat, ko predloži prošnjo za upokojitvev. Nisem se zanimal, zakaj ne — mislim pa, da pač zato, ker niti ne more vedeti, ali se bo prošnji ugodilo in kedaj se ji ugoditi.

Pa to je skoraj postranska stvar; glavno je to, da po pravilniku procedura prevedbe iz aktivnih na penzijske traja predolgo. To pa tudi takrat, kadar je že predložena pravilna razrešnica in pravilno uverjenje. Znani so mi slučaj, da so bili učitelji razrešeni po upokojitvi aktivnega službovanja z dnem 30. nov. 1923; s tem dnem so se jim seveda tudi ustavili aktivni prejemki. Ti upokojenci so takoj na to vložili docela po predpisu in povsem pravilno opremljeno prošnjo v dvojniki za nakazilo penzijskih prejemkov, in opozorjeni od višjega šolskega sveta, da bi se moglo to nakazilo zavleči dalj časa, še posebno prošnjo za nakazilo akontacije teh prejemkov. Do danes sta pretekla dva meseca in pol, dotičniki so dobili svoje zadnje prejemke izplačane dne 1. novembra 1923, torej so brez vsakih prejemkov že tri mesece in pol, a do danes še ni rešena ne ena prošnja za nakazilo pokojninskih prejemkov in niti ena celo za nakazilo akontacije na te prejemke.

To pa je ravno tisto, kar sem hotel približiti v svojem članku od 13. decembra 1923: da se pustijo ljudi, najčešče bolne in betežne, z družino čakati mesece in mesece na nakazilo prejemkov, ki jim pripadajo po vsej pravici. Da pa se to dogaja, ne zanikuje niti gospod informator; zato pa se mi zdi potrebno, da vnovič opozorim na dejstvo.

Ako vprašujete, zakaj vendar tako, dobite odgovor: »Pravilnik, ki je za naše razmere samo z velikimi zamudami izvršljiv.« In to je tisto, kar imenujem stvarni birokratizem.

Vprašajmo pa se: Ali tega pravilnika ni mogoče izmenjati? Ali ga ni mogoče vsaj prilagoditi razmeram? Ali je res treba, da morajo ubogi penzionisti in njihove družine stradati zaradi pravilnika? — Ne, vse to je nepotrebno, zakaj — kakor sem to povdarjal tudi pri seji Glavnega Odbora UJU v decembru 1923 — marsikaka razlika, ki nas danes tišči in pritiska v upravi in ureditvi našega šolstva, bi se že lahko odpravila, ako bi bil te razlike poiskali ter jih sporazumno skušali izravnati, upoštevajoč pri tem kulturne in druge prilike v dotični pokrajini. In manj bi bilo razburjanj in manj prerakanj, pač pa bi vsakdo uvidel, da mu ne le osebno, nego tudi v stvarnem pogledu sedi v Beogradu res brat in za onega v Ljubljani res brat. Ono nerazpoloženje in nezaupanje ki ga danes sre-

čujemo žalbog prav tako v Beogradu kakor v Ljubljani, bi izginilo in ne bi tehtali vsake besede, izgovorjene v izboljšanje razmer, kakor da je izgovorjena zato, da žali osebno. Rad verujem, da se vsakdo potruji, da osebno ne nastopa birokratsko, potrudimo se tudi, da odpravimo stvarni birokratizem, ki nas same najbolj pritiska in nas ovira pri delu za napredek šolstva.

Uradnike pa in poročevalce, o katerih poroča g. informator, da so zakrivilili v Ljubljani, »da je potreboval marsikak akt iz Slovenije v Beograd več kot leto dni«, pa bi v lastnem interesu tu pri nas doma morali javno povedati z imenom ter jih pozvati na odgovor, kako morejo kot javni nameščenci sami iz osebnega birokratizma izigravati pravice javnih nameščencev. Pavel Flere.

Vestnik meščanskih šol.

— c »Grajanska škola«. Izšla je 2. in 3. številka s sledečo vsebino: Dominiković: Moje misli o preustroju šolstva. Dr. Mandić: Obrazovanje nastavnika grajanskih šol. Rukovina: Geologija in pouk v zemljepisju. D. Humek: Podroben načrt za pouk v merstvu. Osnutek učnega načrta. Brinar: Slovenski učni jezik, zgodovina, zemljepis. Jos. Hergouth: Živalstvo in rastlinstvo, kemija in mineralogija, nauk o zdravju, fizika, nauk o obrti in industriji, aritmetika, korespondenca. D. Humek: merstvo, prostoročno risanje. Beležke.

Splošne vesti.

— Kmetijski list in učitelstvo. V 7. številki letošnjega leta prinaša »Kmetijski list« žaljiv članek za učitelstvo, ki je upravičeno vzbudil mnogo nejevolje v naših vrstah. Tembolj moramo obžalovati to objavo, ker nam uredništvo »Kmetijskega lista« samo priznava v izjavi, da učitelstvo v ogromni večini požrtvovalno in nesebično posveča svoje moči narodu in se članek obrača le proti posameznikom. Uredništvo »Kmetijskega lista« je poslalo Poverjeništvu UJU dan po objavi članka sledečo izjavo: »Ni bil namen članka »Učitelstvo na deželi« napasti učitelstva v splošnem, ki v ogromni večini požrtvovalno in nesebično posveča svoje moči narodu, pač pa je zmisel članka resno posvarilo tistim posameznikom, kateri stavijo vse svoje moči na razpolago za agitacijo proti SKS. Na žalost je bilo več takih slučajev javljenih tudi uredništvu »Kmet. lista«. Take slučaje moramo tembolj obžalovati, ker je bil vsekar cilj SKS, da v složenem sodelovanju učitelstva na deželi skrbi za prospeh in razvoj našega podeželskega ljudstva. Da je temu tako, ni samo dokaz vsa dosedanja pisava »Kmet. lista«, temveč tudi sam zmisel navedenega članka, kateri zmisel pa je »Jutro« tendenciozno zavilo. Tako pojasnilo bomo prinesli v prvi številki »Kmet. lista«, ne bomo se pa spuščali v nikake polemike s časopisi, ker smatramo, da je UJU edini faktor, s katerim smo dolžni to vprašanje razpraviti.« — To izjavo jemljemo z zadoščanjem na znanje, obžalujemo pa, da se radi posameznikov napada požrtvovalno in nesebično večino učitelstva in se ji jemlje ugled ravno v onem sloju naroda, za katerega deluje in hoče vedno delovati v največji meri z vso iskrenostjo učitelstvo in za kateri sloj se je vsikdar zavzemala naša organizacija. Poverjeništvu UJU bo v tem oziru izročilo posebno spomenico vodstvu Samostojne Kmetске Stranke, uredništvu »Kmetijskega lista« in ministru n. r. g. Ivanu Puclju, ne more se pa izogniti na težki javni obdolžitvi tudi zmernemu in dostojnemu javnemu odgovoru.

— REDUCIRANE UČITELJICE ŽENSKIH ROČNIH DEL, KI SO ČLANICE POVERJENIŠTVA UJU, POZIVAMO, DA TAKOJ PO PREJEMU DEKRETA POSLJEJO DEKRET IN SVOJE DOKUMENTE NA POVERJENIŠTVO UJU V LJUBLJANI, DA JIM ISTO PRESKRBI VSE POTREBNO ZA PRITOŽBO NA DRŽAVNI SVET — ČE REFLEKTIRAJO NA TO.

— Kravje kupčije vlade z Nemci in Turki na račun prosvete in šolskega zakona. Iz Beograda prihajajo sledeče vesti: Ministri so ugotovili, da gredo razgovori z Nemci polzevo pot in da ni mnogo izgleda na uspeh. Džemijet ne bo glasoval za vlado, dokler se ne izplača begom hak in dokler vlada ne sprejme njegovih predlogov o osnovnih šolah. Na podlagi sklepov ministrske konference so se vršili razgovori med vlado in džemijetskim klubom glede zakonskega načrta o osnovnih šolah v Južni Srbiji, Bo-

snji in Hercegovini. S strani vlade se je udeležil razgovorov minister prosvete, Trifunović, s strani džemijeta pa poslanec Ferad beg Draga. — Za šolski zakon se vrši torej ostudna politična kupčija, iz tega je jasno razvidno, kaj smemo pričakovati od šolskega zakona, ki bo plod takih pogajanj.

— FANATIZEM, LAŽ IN ZLOB. BA. Prejeli smo sledeče poročilo: Zupnik g. Janko Slavič je stavil pri seji krajnega šolskega sveta Kostrivnica dne 10. febr. t. l. predlog, DA SE »ZVONČEK« ZA ŠOLO VEČ NE NAROČI, KER JE ZASNOVAN NA NEKATOLIŠKI IN PROTIVERSKI PODLAGI. — Tovarišice! Tovariši! Ne bomo zavračali nekatoliškega dejanja katoliškega duhovnika, najboljši odgovor mu bo Vaše delo, s pomočjo katerega se je dvignil letos »Zvonček« že za 3000 izvodov in smo prepričani, da se bo še — če bo to Vaša volja! In to bo, kolikor Vas poznamo!

— Učitelji, ki še nimajo državljanstva niso reducirani, ampak le prevedeni niso, ker nimajo našega podanstva. Ti vsi bodo pogodbeno nastavljeni, dokler se ne reši vprašanje njihovega državljanstva. To velja predvsem za naše Primorce.

— Boj za šolske knjige. Državna tiskarna v Beogradu se je pritožila na prosvetno ministrstvo, da rabijo šolski zavodi v veliki meri privatne izdaje šolskih knjig na škodo državnih izdaj. Prosvetno ministrstvo je zato izdalo naredbo, da morajo vse šole v prvi vrsti uporabljati državne izdaje učnih knjig, privatne pa le, ako ni državnih na razpolago. — Ta odlok pa ne velja za Slovenijo, ker tu ni monopola šolskih knjig.

— Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, da morejo državni uradniki vlagati prošnje za redni dopust, bolniški dopust ali zdravniška izpričevala, brez taks. Vse druge prošnje pa morajo biti kolokovane po predpisih zakona o taksah.

— Uprizoritelje iger iz »Šolskega odra opozarjamo, da daje »Pov. UJU« dovoljenje za uprizoritev iger iz »Šolskega odra« pod pogojem, da se za prvo uprizoritev naroči najmanj 10 izvodov knjižice, v kateri je natisnjena igra, za nadaljne uprizoritve pa 5% od eventualnega čistega dobička, kot tantjema v korist narodno - prosvetnega sklada Pov. UJU. Denar je poslati na Pov. UJU v Ljubljani, s pripombo »Za prosvetni sklad«.

— XLVIII. glavna skupština i svečana sjednica »Hrv. pedagoško-književnoga zbora«. U svečanosti sjednici će se proslaviti stota godišnjica rođenja Ivana Filipovića, osnivača »Hrv. pedagoško-književnoga zbora«. Obadvi skupštine održat će se u dvorani Hrvatskoga učiteljskoga doma. Dnevni red A. XLVIII. glavne skupštine (dne 23. veljače u 5 sati poslije podne): 1. Otvorenje skupštine. 2. Izvještaj tajnikova o radu društva od god. 1923. 3. Izvještaj blagajnikova o novčanom poslovanju. 4. Izvještaj upravitelja naklade knjiga. 5. Izvještaj revizijskoga odbora o pregledanju društvenih računa. 6. Izbor revizijskoga odbora, koji će pregledati društvene račune za godinu 1923. 7. Izbor predsjednika, tajnika i blagajnika za trogodište 1924—1926. 8. Proračun za godinu 1924. 9. Prijedlozi. (Članovi treba eventualne svoje prijedloge da najave pismeno predsjedništvu barem tri dana prije održanja skupštine; § 43. posl. reda). B. Svečane sjednice (dne 24. veljače 1924. u 10 sati prije podne): 1. Govor predsjednikov: Ivanu Filipoviću u spomen. 2. Škola rada. Čita Josip Škavić. 3. Proglašenje zaključaka XLVIII. glavne skupštine.

— Naročnike »Zvončka« opozarjamo, da nam je pošla 1. številka in trenutno ne moremo več postreči z njo. Kdor bi jo želel, naj nam to sporoči. Ako se oglasi zadostno število naročnikov, jo bomo še enkrat ponatisnili. — Pač imamo še na razpolago okrog 500 izvodov 2. številke. Hitite z naročili! Stavek bo stal približno en teden za morebitni ponatis.

— Z učitelji poročene učiteljice opozarjamo, da je bil sklep glede pošiljanja »Zvončka« mesto »Učiteljskega Tovariša« ali »Popotnika« sistiran že za leto 1923. na seji širšega sosveta. Priporočali smo pa poročenim učiteljicam, naj se posebej naroče na »Zvonček«. Toliko v vednost in ravnanje; da ne bo nepotrebnih reklamacij. Uprava listov.

— Prosvetni odsek Sokola Ljubljana II. je priredil zanimivo predavanje o »Umiku preko Albanije leta 1915.«, dne 22. februarja t. l. v dvorani Kazine. Predaval je brat tov. Josip Jeras, strokovni učitelj.

— Kdor želi vstopiti v učiteljsko službo mora navesti v prošnji sledeče: ime, rojstni podatki, državljanstvo, do-

tedanji poklic, šolsko izobrazbo, jezike, katere govori in piše itd. Dokumenti, ki jih je priložiti, so razvidni iz člana 12. uradniškega zakona z dne 31. julija 1923.

— pl Himen. V Somboru sta se poročila dne 14. februarja t. l. gdč. Nada Kristan, bivša učiteljica meščanske šole v Tržiču z gosp. Miljutinom Nikoličem, nastavnikom ženske učiteljske šole. Obilo sreče!

— »Gruda« bo naslov mesečniku, namenjenemu našemu kmetickemu ljudstvu. List bo vseskozi zanimiv in bo prvi list te vrste med Slovenci. Prinašal bo leposlovne in strokovne spise najboljših naših mož. Izvrstni vsebini bo odgovarjala tudi umetniška, dostojna oprema. Naslovna stran in vrnjete bodo izdelane po originalih priljubljenega akad. slikarja M. Gasparija. Uredništvo je prevzel pisatelj Ivan Albreht. — Prva številka izide v obsegu 32 strani že sredi marca. Naročnina znaša letno 30 Din, polletno 15 Din, posamezna številka 3 Din. — Naročila sprejema uprava »Grude«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Lastnik lista je Zveza društev kmetijskih fantov in deklet. Vsak kmet, ki se zaveda svojega stanu, mora naročiti prvo in edino njemu namenjeno revijo. Čim več bo naročnikov, tem lepša in boljša bo »Gruda«!

— Opozarjamo na nove knjige, ki so izšle v založbi Učiteljske tiskarne in so označene v oglasu z adaj z debelimi črkami.

Učiteljski pravnik.

IZVRŠILNI ODLOKI K URADNIŠKEMU ZAKONU.

Ministrstvo pravde objavlja nekatera mišljenja svoje stalne komisije za izvršitev in prireditvev zakona o državnih uradnikih in uslužbencih civilnega reda, ki sta jih odobrila gg. ministra pravde in financ kot izvrševalca zakona.

Odloki temelje na dveh razpisih ministrstva pravde, in sicer:

Razpis ministrstva pravde št. 70.753 od 14. decembra 1923 in razpis št. 69.637 od 7. decembra 1923.

Ker določbe tangirajo tudi učitelstvo, jih hočemo tu navesti.

Čas od 1. oktobra 1923 do prevedbe za neprevedene uradnike.

Ali in v koliko velja uradniški zakon za državne uslužbence že prej, preden se izda odlok o njihovem obdržanju v službi in prevedbi po zakonu.

Odločeno je, da velja novi zakon od dne uveljavljanja v vsem, razen onih odredb, ki so vezane ravno na pogoj prevedbe in razvrstitve. Samo ob sebi se razume, kolikor ni odloženo vprašanje nekaterih predpisov s prehodnimi naredbami za določen čas. (Razp. št. 70.753).

Brezobrestna posojila.

Glede dajanja brezobrestnih posojil v smislu člana 123. službene pragmatike je odločeno, da se ta posojila za sedaj še ne morejo dajati, dokler se ne dobi za to budžetska možnost potom pooblastila finančnega ministra v finančnem zakonu, kjer bi se mu odprl za to poseben kredit. Razen tega bo treba izdelati za to še pravilnik v svrhu čim večje enotnosti in kontrole, da bi se preprečile zlorabe. (Razp. št. 70.753).

Posmrtnina.

Glede izplačevanja enomesečnih posmrtnih prejemkov in podpor rodbinam umrlih državnih uslužbencev, ki jih predvideva člen 124. službene pragmatike, je odločeno: da se morajo izplačevati enomesečni posmrtni prejemki aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev na breme tozadevne budžetske partije, kakor se je to delalo tudi doslej. Kar se pa tiče podpor njihovim rodbinam v obsegu dvomesečnih prejemkov, je pa takisto potrebno, da se izdela poseben pravilnik (z upoštevanjem pogoja: »če nimajo drugih dohodkov«), s katerim bi se onemogočile zlorabe, in pa da se unese za vsako vrsto izplačil posebna partija v budžetu. Dokler se to ne izvrši, se morejo izplačevati te podpore po členu 28. zakona o državnem računovodstvu. (Razp. št. 70.753).

Državni uslužbenci, ki zapuste državno službo.

Državni uslužbenci, ki zapuste državno službo, imajo pravico na dohodke do konca ti-

stega meseca, v katerem bodo razrešeni svojih dolžnosti. Predstojniki oblastev naj skrbno, da se izvrši rezrešitev najdalje v zakonitem roku od 30 dni in da bo to zadnji dan onega meseca, za katerega je uslužbenec prejel plačo. (Razp. št. 70.753).

Namesčenja do prevedbe.

Dokler se ne završi prevedba in razvrstitev državnih uslužbencev po novem zakonu, se morajo vršiti namestitve po starem zakonu. (Razp. št. 70.753).

Prevedba onih s 35 službenimi leti in 65 leti starosti.

Prevesti in razvrstiti se morajo tudi oni uslužbeni, ki so dopolnili 35 let službe ali 65 let starosti. Če je uslužbenec 65 let star, pa nima 35 službenih let, se mora ravno tako prevesti in upokojiti po novem zakonu, kakor da je dopolnil 35 let službe in 65 let starosti. (Razp. št. 70.753).

Prevedba narodnih poslancev - učiteljev.

Kar se tiče vprašanja, kakšne prejemke bodo dobivali v smislu odredb čl. 126. narodni poslanci, ki so postali to pred 1. septembrom 1923, pa so bili stavljeni na razpoložanje, se pojasnjuje, da se prevedejo ti po novem zakonu kakor ostali uradniki, prejemki pa se jim bodo računali od 1. oktobra dalje po 3. odstavku čl. 126. po plačah novega zakona. (Razp. št. 70.753).

Vojna obveznost in uvrstitev po pragmatiki.

Vojna obveznost po odsluženem roku se smatra samo takrat v redu, če je uslužbenec dokazal, da se je prijavil poveljstvu vojnega okroga, pa mu je pristojnim potom urejen njegov odnošaj napram vojaški službi. (Razp. št. 69.637, toč. 5.).

Uslužbenec, ki predloži dokaze o odslužitvi roka v vojski bivše avstro-ogrške monarhije, izpolni pogoje iz točke 5. čl. 4. uradniškega zakona. (Razp. št. 70.753).

Tisti, ki so na lastno prošnjo odložili odsluženje svojega roka pri vojaki do 25. leta starosti, ne morejo ostati v službi. Ker preneha služba takega uslužbenca že po zakonu samem, mora dati sam ostavko na službo, vsled česar nima pravice do prejemkov iz čl. 243. uradniškega zakona. Sploh se tisti uslužbeni, ki ne bodo prevedeni iz vzrokov čl. 2. ali točke 1. do 5. čl. 4., ne morejo okoristiti z dobrotami iz čl. 243. zakona. (Razp. št. 70.753).

Postranske službe upokojenčev.

Na vprašanje, ali je potrebno, da daje upokojenecem finančni minister dovoljenje za kako privatno profesijo se pojasnjuje:

Ker ni v službeni pragmatiki nobene odredbe, po kateri bi se moralo dajati tako dovoljenje, se tudi ne bo dajalo. Zato smejo upokojenec izvrševati take posle brez dovoljenja, s pogojem seveda, da niso tisti v nasprotju s kakim pozitivnim zakonom. (Razp. št. 70.753).

Prevedba zvančnikov.

Glede prevedbe in razvrstitve zvančnikov in služiteljev po čl. 231. uradniškega zakona je izdalo ministrstvo pravde ta-le pojasnila:

Z ozirom na to, da zakonodajalec v členu 231. uradniškega zakona razvrstitev zvančnikov in služiteljev ne veže ne pogoj določene kvalifikacije in roka, kakor dela to pri uradnikih v členu 230., nego je vezana njihova razvrstitev samo na en pogoj — odločba komiteja ministrov — se mora razvrstiti vsak oni zvančnik odnosno služitelj, za katerega se izda odlok, da se ima prevesti, brez ozira na kakršnokoli šolsko izobrazbo. Zakonodajalec v prehodnih določilih odstopa od zahteve kvalifikacije, predpisane v členu 60., ker se nikakor ne more pričakovati, da bi hotel zakonodajalec omogočiti uradnikom brez predpisane kvalifikacije ono, kar bi preprečil zvančniku ali služitelju brez predpisane kvalifikacije. Po tem takem tvori člen 231. izjemo od čl. 60. službene pragmatike. (Razp. št. 70.753).

Za dnevničarje.

Za pogodbene uslužbenice (dnevničarje) mora vsaka uprava vnesti v svoj proračun posebno partijo, če obstoji potreba, da nastavlja take uslužbenice. Kajti izdatek na njihove prejemke ne more iti v nobenem slučaju na breme kredita o draginjskih dokladah. (Razp. št. 70.753).

Računanje službene dobe po členu 230.

Glede računanja službene dobe v smislu čl. 230. veljajo ta-le načela:

Po členu 230. uradniškega zakona se računajo z ozirom na določbe čl. 241. v zvezi s členom 235. v službeno dobo ona leta službe, katere se računajo po členu 137. za pokojnino, in to samo po učinkovitem trajanju službovanja. Pri onih uslužbenicah, ki po dosedanjih zakonih niso imeli pravice do pokojnine, pa to pravico s tem zakonom zadobe, se računajo v napredovanje leta službe po dovršenem 21. letu starosti. Osebam iz krajev izven Srbije in Črne gore, ki so bile prepeljane v svobodnem poklicu, pa so vstopile po ujedinenju najmanj dve leti pred razglasitvijo uradniškega zakona v državno službo, se računajo v napredovanje po členu 230. ona učinkovita leta, ki se jim štejejo po čl. 237. v pokojnino. Če so pa iz Srbije in Črne gore, se jim računajo v napredovanje po členu 230. v zvezi z odredbami čl. 241. in 245. ona učinkovita leta, ki jih predvideva 6. odstavek čl. 137. v zvezi s členom 67. Osebam, ki vstopijo v državno službo neposredno iz službe javnih samoupravnih (avtonomnih) teles, se računajo v napredovanje po členu 230. učinkovita službena leta, katere se jim priznajo za pokojnino po 5. odstavku čl. 137., toda brez omejitve 10 let po 6. odstavku čl. 137. (Razp. št. 70.753).

Za roke, določene v členu 230. službene pragmatike kakor tudi za periodične stopnje osnovne plače po členu 241. v zvezi s čl. 137., se morajo računati ukazana in neukazna službena leta, kakor to predvideva člen 235. službene pragmatike. (Razp. št. 69.637, toč. 4.).

Za nekvalificirane, ki pridejo v III. kat.

Za one sposobne in vredne uradnike, ki sicer nimajo kvalifikacije niti za III. kategorijo, pa se jim izda odlok, da se obdrže v službi, velja glede prevedbe točka 3., 1. odlomek čl. 230. službene pragmatike. (Razp. št. 69.637, toč. 3.).

—Š Oproščanje taks za uverjenje in prošenje za uverjenje.

»Narodna Prosveta« poroča: Na stavljeno pitanje o konkretnom slučaju Gen. Direkcija Posrednih Poreza pod Br. 736 od 4.-11.-1924. g. dala je ovo objašnjenje: molbe za izdavanje uverenja, kao i sama uverenja o položenu nastavničkom ispitu o spremnosti za državnu službu lica, koji nisu Srbi, Hrvati i Slovenci, radi regulacije datih svojih prava po zakonu moraju se smatrati kao akta o regulisanju ličnih prava drž. činov. i službenika, te se prema čl. 128 zak. o činov. i služb. grad. reda oslobodaju takse. Prema tome ima se izmeniti poslednji stav raspisa SH. Br. 25695 od 22. dec. 1923 god. i prema ovom objašnjenju dalje postupati: molbe za uverenja oslobodene su plaćanja takse.

Književnost in umetnost.

Priloga vseh spodaj navedenih knjig v nabavo učiteljskim in šolskim, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani. Frančiškanska ulica, št. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Colomba, — par Prosper Merimée: četrta knjiga Francuske Biblioteke. Izdala Nakladna Knjižara D. D. — Bibliografskog zavoda, — Zagreb. (Gunduličeva ulica, 24) — 1923. Cena 15. Din.

—kpl Narodne pravilnice iz Prekmurja. Založil Učiteljski Dom I. zvezek. Priradila Kontler in Kompolski. Cena broš. 10 Din, vez. 15 Din. Primereno za mladinske knjižnice in mladino sploh. Priporočamo posebno za šolsko mladino.

—kpl Carsano, — Prva knjiga. Dr. Ljudevit Pivko: Seme. 7. slik. Naslovna risba prof. Jos. Zagarja. Maribor. Založil klub dobrovoljcev v Mariboru. Cena 20 Din.

Pregled: Prizori ob mobilizaciji 1914. — Pri polku v Krivoslaju. — Slovanska družba. — Na črnogorski fronti. — V Črni gori. — Golemi. — Skadar. — Koplik. — Na Soško fronto. — Tolminsko podjetje. — Na Tirolsko. — Stef. — Lasta. — Greben. — Branitelj. — Na oddihu. — Caverina. — Novi načrti. — Carinsko pismo. Knjiga je primerna za šoli odraslo mladino ter za javne ljudske knjižnice in odrasle sploh.

—kpl Jaroslav Vrchlicky: Oporoka lukovskega grajščaka. Veselogra v enem dejanju. Poslovenil dr. Franc Bradač. Splošna knjižnica št. 18. V Ljubljani 1923. Natiskala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 47 strani. Cena broš. Din 6, vez. Din 11.

—kpl Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon. Dramatska bajka v petih dejanjih. Poslovenil Anton Funtek. Avtoriziran prevod. Splošna knjižnica št. 19. V Ljubljani 1923. Natiskala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 124. Cena broš. Din 16., vez. Din 22.

—kpl Nove šolske knjige. Bibliografski zavod d. d., Nakladna knjižara, Zagreb, Gunduličeva 24, izdaje od ovih dana dvije nove šolske knjige i to: Prof. Franjo Šandor: Anorganska kemija za više razrede srednjih učilišta, peto ispravljeno izdanje sa 103 slike i jednom obojenom tablom. — Cijena Din 65. — Dr. Stjepan Bosanac: Dra Ivana Broza Oblici jezika staroga slovenskoga s dodatkom o Postanju jezika hrvatskoga ili srpskoga za VII. i VIII. razred srednjih škola;

— Sedmo izdanje. — Cijena Din 35. Jedna i druga knjiga tražila se već dugo na našem tržištu, pa je dobro učinjeno, da su obe izdane. Opremom i tiskom posve odgovaraju potrebama škole. — Dosada je ove knjige izdavala Kr. zemaljska nakladna školskih knjiga u Zagrebu. — Knjige se dobivaju u svim knjižarama.

—kpl Kenija i minaralologija za niže razrede srednjih škola. Napisao Nikola dr. Hofmann, ravn. vel. realke u Pragu. Preveo i dopunio prof. Franjo Šandor. Peto popravljeno i popunjeno izdanje. S 85 slika u tekstu. Zagreb, Gunduličeva br. 24. Bibliografski zavod d. d. Nakladna knjižara. Cena 28 Din.

—kpl Nauk o trgovini, VI. ispravljeno izdanje. Vel. 8°, 145 str. meko vezano. Cijena Din 26. Napisao Oton Bošnjak, prof. kr. vis. škole za trgovinu i promet. Ova su djela najbolja u toj struci i našoj književnosti. Preglednost, laki stil, izvrsno izradjeni primjeri olakoću ne samo uaku i već i svakom samouku i trgovcu, da odmah nađe u njima ono što traži. Najbolji priručnici za svakog trgovca.

Ocene.

—k Colomba — par Prosper Merimée. Zagrebačka Francuska Biblioteka pored najboljih klasičnih dela, počela je takođe izdavati u originalnom tekstu i odabrana dela iz nove francuske književnosti. Nema sumnje, da između mnogih priznatih francuskih dela i ova vrlo lepa novela »Colomba«, od Merimée, zauzima jedno od uglednih mesta. Prosper Merimée, bio je izvrstan stilist i već posmatralac prirode i života, koji je uvek umeo da zapazi karakteristične tipove, običaje i navike jednoga kraja. Njegove novele i manje priče odlikuju se lepm, jasnim i konciznim stilom, koje privlače svojom zanimljivošću. On je voleo da prikazuje nove, čudne i mistične događaje. Njegove pripovetke i sadržinom i svojim savršenim oblikom predstavljaju prava književna remek dela.

Lepi opisi pojedinih pejzaža puni su prirodnošću i kolorita, koji se naročito u ovoj divnoj noveli »Colomba« jasno ogledaju, jer u njoj je pisac dao najjačeg izraza svojoj slikarskoj veštini. U »Colombi« Merimée je opisao zanimljiv život i običaj stanovnika lepog i razkošnog ostrva Korzike. To je istorija jedne krvne osvete, koja je bila pre mnogo razširena na Korzici. Taj jezoviti običaj Korzikanaca uništio je mnogobrojno ljudske živote. Čudne običaje njihove Merimée je takođe opisao u priči »Matea Falcone«, u kojoj otac ubija svojega sina zbog povrede gostoprimstva i izdaje. Tako isto čuvno je njegovo delo »Carmen«, čiji je motiv uzeo kompozitor Bizet, za svoju istoimenu operu.

Osim toga, Merimée je napisao još i ova dela: »Tamango«, — »Vision de Charles XI«, — »Cronique du Temps Charles IX«, — »L'Enlèvement de la Redute«, kao i nekoliko knjiga vrlo zanimljivih pisama u kojima je izneo život i raznovrsne običaje francuskoga društva iz doba drugog francuskog carstva.

Pored navedenih dela, ovaj znameniti pisac napisao je još i lepu zbirku Jugoslovenskih narodnih balada: »La Guzla«. Ali, između ovih poznatih mistifikacija, samo one dve pesme: »Tužna balada o Hasan-Aginici«, i »Miloš Kobilić« pripadaju našoj čuvenoj narodnoj epskoj poeziji. Kao što se vidi pored: Getea, Grima, Herdera i dr. tako isto i Prosper Merimée dosta je doprineo, da se među velikim kulturnim narodima na Zapadu, proučije i zavoli naša dragocena narodna poezija. U toliko je ovaj pisac za nas Jugoslovene interesantniji, jer nas je poznao i cenio.

I ova knjiga ima na kraju dobar komentar, i zgodna je za učenje naših škola, kao i za sve ostale inteligentne ljude, koji čitaju originalna francuska dela.

Ovu krasnu novelu mi najsrdačnije svima preporučujemo. — Veritas.

—k Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon. Volja in moč, razlika med človeškim stremljenjem in resnično močjo, ki mu je na razpolago, — koliko umetnikov se je že oprileto tega problema? Tudi g. Hauptmann je zvalilo to vprašanje in reči moramo, da je segel globoko in na tak način, da je ustvaril umetno trajne vrednosti. Henrik, predstavitelj človeka-borca, snovatelja in stvaritelja, ter Rutica, pojem življenja, svobode in ljubezni, ki kaže pot v skrivnosti, ki odpira oči in jekleni moč, sta dve kreaciji, kakršnih človek ne izgubi tako kmalu iz spomina? Toda tudi ostale stvaritve so jake in popolnoma na svojem mestu. — Slovenski prevod je delo Antona Funtkarja, kar jamči za njegovo vrednost. Mestoma se človek uprav čudi bogatemu viru našega jezika, ki ga prevajalec obvladuje tako mojstrsko. — Delo bo uprizorjeno tudi v ljubljanskem dramskem gledališču in imajo sedaj vsi resnični prijatelji dramske umetnosti priliko, da s to dramsko bajko preberejo in se poglode v niene probleme, ker bodo šele mogli slediti uprizoritvi na odru in jo uživati. Oprema je lepa in cena tako zmerna, da si Potopljeni zvon omisli lahko vsak ljubitelj dobre knjige.

—k Jaroslav Vrchlicky: Oporoka lukovskega grajščaka. Naši podeželski odri se razvijajo tako naglo in so tako pridni, da so često v zadregi za repertoar. Ali naj ponavljajo vedno eno in isto, že nešteto krat preigrano? Saj vemo, da niti najbolj okusna in priljubljena jed človeku ne prija, če jo mora živati prevečkrat zapoved. Tej zadregi hoče opomoči tudi založba Splošne knjižnice ter je zato uvrstila v svojo zbirko tudi vrsto gledaliških iger raznih vrst. Rozmanovi ljudski dramati Testament so sledile Golijeve Peterčkove poslednje sanje, ki so dosegle na ljubljanskem odru popoln uspeh, njim spet Milčinskega Mogočni pristan, narodna pravilnica v 4 dejanjih, ki je bila tudi s zelo častnim uspehom v tej sezili večkrat igrana v Ljubljani. Pričujoči zvezek prinaša Vrchlicky Oporoko lukovskega grajščaka, ki je namenjena predvsem manjšim odrom. Ne zahteva nobene posebne scenerije, pa tudi na igralca ne stavi pretežkih zahtev. Dejanje se razpleta v vedri šegavosti, preprosto in neprisliljeno in popolnoma doseže svoj namen, zabava in razvedri. Cena knjige je nizka, oprema okusna, zato bodo vsi tisti, ki jim je knjiga namenjena, gotovo radi sezali po njej.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru, Članarina in darila Slovenjebistriško učiteljsko društvo 420 Din; Mejovšek Rado, nadučitelj, Orlavas, 20 Din; A. Hren v

spomin umrlega prijatelja tov. Janka Likarja 25 Din. — Za Ganglov kamen so darovali: Kreps Arnold, nadučitelj, Od-ranci (Prekmurje) 100 Din; učiteljstvo pri Sv. Barbari v Slov. gor. (Kranje, Kristl, Petelin, Schweiger) 20 Din; učiteljstvo osnovne šole v Čentibi (Prekmurje) 25 Din; učiteljstvo osnovne šole v Grincih (Prekmurje) 20 Din; učiteljstvo osnovne šole v Tinjah (Slov. Bistrica) 40 Din; Guštin Josip, hišni posestnik v Zagrebu po gdč. Milki Bračičevi v Mariboru i dolar = 80 Din; neimenovan eno obveznico 7% državnega posojila à 100 Din (IX., 1922); skupaj 385 Din, z zadnjič izkazanimi 5637 Din = 6022 Din. Iskrena hvala! — M. Kožuh, blagajnik.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Učiteljski zbor v Litiji Din 150 s pripomnjo: »Njegov značaj je čist kot solnce, njegovo srce dobro za trpeče tovariše, njegova ljubezen do domovine vroča, ki kipi iz vsake njegove besede. Tak je naš Gangl.« Darovali so po 20 Din: Andoljšek, Kalin, Breindl, Perko, Nadalič in Hraš; okrajni šolski nadzornik Bezeljak Din 30. — Tov. Gabrijel Grlic s Studenca pri Sevnici Din 125 brezobrestnega posojila in obveznice 7% državnega posojila za Din 100. — Učiteljski zbor I. deklishe meščanske šole v Ljubljani Din 110. Darovale so po Din 10 tovarišice: Marija Arselinova, Palmira Fajdigova, Katica Fistrova, Ivanka Kalinova, Marija Mehetova, Marija Mladičeva, Marija Palmetova, Marija Sodnikova, Frida Špeclerjeva, Joža Trdinova in Ilka Waschtetova. — Učiteljski zbor v Mostah pri Ljubljani Din 700. Darovali so: Dolinar Milka obveznico 7% državnega posojila za Din 200; Sekula Martina obveznico 7% državnega posojila za Din 100; Stojković Ivan obveznico 7% državnega posojila za Din 100; à Din 25: Julij Slapšak in Rudolf Završnik; Cerar Karla Din 20; à Din 11: Randl Tončka, Franke Darinka, Vidmar Mila, Wrischer Jelena in Kravos Angela; à Din 10: Kleč Karla, Hrovatin Ema, Krapš Iva, Slapšak Jerica, Salberger Mihael, Jeraj Ruža, Peče Hermina, Dolinar Milka, Lokar Zora, Sedlak Gizela, Tomšič Ana, Likar Klota, Sekula Martina, Dekleva Nina in Rak Zora; Kiferle Ivan Din 5. — Tov. Sekula Mara iz Rudnika, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Skupaj Din 1285; zadnjič izkazanih Din 9787 = Din 11.072. — To pot so med darovalci naše vrle koleginje v veliki večini. Vsa čast jim! Prisrčna hvala vsem darovalkam in darovalcem, živili nasledniki! Rubikon (prvi desetitočak) je prekoračen. Zdjaj pa le vsi za nami, ki ste dobre volje in blagega srca. Dejanja naj govore! — »Beseda sama, z jokom prepojena, nikamor klenih zrn ne zaplodi, če je rešitevi v delu je rojena! (E. Gangl »Moje obzorje«). — Jakob Dimnik, blagajnik.

—g Članarina za učiteljski konvikt za leto 1924.: 3. Tov. Marija Sodnikova, strokovna učiteljica v Ljubljani, Din 10. Hvala! — Jakob Dimnik, blagajnik. — Pokrovitelji učiteljskega konvikta (Drugi izkaz): Fran Luznar, Ferdo Juva-nec, Anton Lovše, Antonija Škrle, Lapajne Josip, Jelderlinič Tomo, Mlekuz Vekoslav, Anton Mervič, Konrad Barle, Novomeško učiteljsko društvo, Belokranjsko učiteljsko društvo, Laško učiteljsko društvo, Gabrijel Grlic, Dolinar - Marolt Milka, Anica Likozarjeva, Miloš Roš, Mimi Abulnar-Pezdirjeva. — Pokroviteljica znaša Din 250 enkrat za vselej Ustanovna za eno leto znaša Din 100, članarina (letnina) pa Din 10. — Jakob Dimnik, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= DRUŠTVO UCITELJIC OSNOVNIH IN MEŠČANSKIH ŠOL, UCITELJIC ŽENSKIH ROČNIH DEL IN OTROŠKIH VRTNARIC ima svoj občni zbor v Mariboru dne 6. marca ob pol 15. uri na dekliski šoli v Cankarjevi ulici. Dnevni red: 1. Poročilo predsednice in blagajničarke. 2. Čitanje izveštaja »Društva učiteljica in zabavilja v Beogradu«. 3. Volitev novega odbora. 4. Predavanje gospe Vere Albrehtove iz Ljubljane. 5. Slučajnosti. Predavanje aranžira skupno z nami »Žensko društvo v Mariboru«, zato se zborovanja udeleže tudi članice istega društva. Učiteljice pridite vse, časi so resni in treba je biti na straži!